

SEBE' VE ARİM HALKI

Kur'an-ı Kerim-de sık sık geçmiş kavimlerin başlarına gelen olaylar anlatılarak,birinci derecede ibret almamız istenir.Bunları genel ve milletler açısından ele aldığımızda ibret-âmiz durumlarla karşılaşmaktayız.Bunların genel olarak başlarına gelen olaylar,ilâhi yasağı çiğnemelerinden kaynaklanmaktadır.Şöyle ki:

"Sizden önce ilahi yasaların değişmezliğini kanıtlayan birçok olaylar gelip geçti. Yeryüzünü geziniz ve Allah'ın ayetlerini yalan sayanların akıbetini görünüz."[1]

"Biz nice kentleri yok ettik. Azabımız, onları, ya geceleyin ya da öğle uykuları sırasında yakalayiverdi.

Azabımıza uğradıkları andaki tek feryadları "Biz gerçekten zalimdik " demekten ibaret oldu."[2]

"Her toplumun belirlenmiş bir eceli vardır. Ecelleri geldiğinde onu ne bir an erteleyebilirler ve nede bir an öne alabilirler. "[3]

"Peygamber gönderdiğimiz her ülkenin halkını, ola ki, bize yalvarırlar diye, mutlaka sıkıntılara ve belalara uğrattık. "

Sonra kötü günleri iyi günlerle değiştirdik de sayıca çoğaldılar ve: "Atalarımız da hem sıkıntılı hem de sevinçli günler geçirmişlerdi" dediler. Bunun üzerine onları hiç ummadıkları bir sırada ansızın yakalayiverdik. "

"Eğer o ülkelerin halkları iman edip kötülüklerden sakınsalardı, göğün ve yerin bereket kapılarını yüzlerine açardık. Fakat yalanladılar, biz de onları işlediklerinin cezasına çarptırdık. "

"Acaba o ülkelerin halkları geceleyin uyurlarken başlarına azabımızın gelmeyeceğinden emin midirler?"

"Acaba o ülkelerin halkları, kuşluk vakti eğlenirlerken, azabımızın gelmeyeceğinden emin midirler?"

"Onlar Allah'ın tuzağına yakalanmayacaklarından emin midirler? Oysa hüsrana uğrayan toplum dışında hiç kimse kendini Allah'ın tuzağından emin sayamaz. "

"Üzerinde yaşadıkları toprakları eski yerlilerinden miras alanlar, istesek kendilerini günahları yüzünden musibetlere çarptırabileceğimizi, kalplerini mühürleyebileceğimizi ve kulaklarının işitemez olabileceğini, bu tarihi sürecin ışığında halâ kavrayamadılar mı?"[4]

Allah ihmal eder fakat ihmal etmez.Kendisine dönmeleri için süre verdiği bu insanların yanı sıra diretmeleri üzerine ihmal etmemiş daha dünyada iken onları en ağır bir ceza ile cezalandırmıştır.

“Yeryüzünde bir birine bitişik, farklı yapıda toprak parçaları; üzüm bağları, ekinler ve çatallı-çatalsız hurma ağaçları vardır; hepsi aynı su ile sulanır, fakat ürünleri arasında fark gözetiriz. Hiç kuşkusuz bunlarda akli erenler için birçok ibret dersleri vardır.”[5]

Allah'ı hatırlatması için verilen nimet ve zenginlikler,vereni unutma yolunda perde yapılmıştır.

“ İnsanı önünden ve arkasından izleyen (melekler) vardır, onu Allah'ın emri ile gözetlerler. Herhangi bir toplum tutumunu değiştirmedikçe Allah onun konumunu değiştirmez. Allah, bir toplumun herhangi bir kötülüğe uğramasını dileyince, onu hiç kimse önleyemez. İnsanların Allah'dan başka hiçbir koruyucusu, kayıracısı yoktur.”[6]

Değerli olan insan kontrol ve gözetim altındadır.O başıboş değildir.

“Ey Muhammed, müşrikler az kalsın seni, indirdiğimiz vahiyden ayırıp adımıza başka sözler uydurmanı sağlıyorlardı, eğer bunu başarabilselerdi, seni dost edineceklerdi.

Eğer sana direnme gücü vermeseydik, azıcık onlara yanaşmak üzereydin.

Eğer onlara yanaşsaydın sana dünya hayatının ve ölüm ötesinin azabını katlayarak tattırırdık da bize karşı kendine yardım edebilecek hiç kimse bulamazdın.

Gerçi müşrikler seni tedirgin ederek, bıktırarak Mekke'den çıkarmak amacındadırlar, ama o takdirde senden sonra orada ancak kısa bir süre kalabilirler.

Senden önce gönderdiğimiz peygamberlere ilişkin değişmez yasamız bu yolda işleye gelmiştir. Bizim yasamızın değiştiğini göremezsin.”[7]

Değişmeyen kural,en sevilen insan,kâinatın kendisi için yaratıldığı zat için de cârî olmakta,geçerliliğini sürdürmektedir.Yapan,sen de olsan!

“Vaktiyle yok ettiğimiz nice eski kuşakların acı sonları onları doğru yola iletmiyor mu? Oysa onlar bu yok edilmiş kuşakların oturdukları konutları geziyorlar. Sağduyu sahiplerinin bu olaylardan çıkaracağı birçok dersler vardır.”[8]

Öncekilere verilen dersler sonrakilere pek etki etmemiş olacak ki,helak olayları süregelmiş...

“Yeryüzünde gezip, kendilerinden önceki insanların sonlarının nasıl olduğuna bakmazlar mı? Onlar kendilerinden daha güçlü idiler. Yeryüzünü kazıp altüst etmişler ve onu, bunların imar ettiklerinden daha çok imar etmişlerdir. Onlara da elçileri, delillerle gelmişti. Böylece Allah onlara zulmetmiyor, onlar kendilerine zulmediyorlardı.

Sonra kötülük edenlerin sonu çok kötü oldu. Çünkü Allah'ın ayetlerini yalanladılar. Ve onlarla alay ediyorlardı.”[9]

“Andolsun ki, biz senden önce de elçileri kavimlerine gönderdik, onlar belgeler getirdiler; dinleyip suç işleyenlerden öç aldık, zira inananlara yardım etmek bize hak olmuştur.”[10]

“Bugün yurtlarında dolaştıkları nice kuşakları daha önce helâk etmiş olmamız, halâ onları yola getirmede mi? Şüphesiz bunda ibretler vardır. Halâ dinlemeyecekler mi?”[11]

“Uyarıcı gönderdiğimiz her kentin şımarık elebaşları mutlaka şöyle dediler. "Biz, sizin getirdiğiniz mesajı kesinlikle inkâr ediyoruz"

"Bizim herkesten çok servetimiz ve evlâdımız vardır, bizim azaba çarptırılmamız söz konusu değildir. "[12]

“Onlardan önceki bir çok milletler de mesajımızı yalanlamışlardı., Bu müşrikler onlara verdiğimiz dünyalıkların onda birine bile ermiş değillerdir. Buna rağmen peygamberlerimi yalanladılar, ama bu inkârcılığın karşılığı nice oldu?”[13]

“Onlar yeryüzünü gezip daha önceki yoldaşlarının karşılaştıkları acı sonu görmezler mi? Oysa onlar kendilerinden daha güçlü idiler. Göklerde ve yeryüzünde Allah ile başa çıkabilecek hiçbir güç yoktur. Hiç kuşkusuz O her şeyi bilir ve gücü her şeye yeter.”[14]

Tarih boyunca insanları yoldan çıkararak iki unsur olmuştur;Güç ve zenginlik...bunun sonucu olan sefahet ve zulüm...

“Görmediler mi kendilerinden önce nice nesilleri yok ettik. Onlar bir daha kendilerine dönüp gelmezler.”[15]

“Onlardan önce nice nesilleri helak ettik de feryad ettiler. Oysa artık kurtuluş zamanı değildi.”[16]

“Onlardan önce de Nuh kavmi, Ad kavmi ve sarsılmaz bir saltanat sahibi Firavun'da yalanlamıştı.

Semud kavmi, Gut kavmi ve Eyke halkı da yalanlamıştı. İşte bunlar da peygamberlerine karşı birleşen kabilelerdir.

Hepsi peygamberleri yalanladılar da azabımı hak ettiler.

Bunlar tarihte Kureyş'ten önce yaşayan milletlerin örnekleridir: Hz. Nuh'un toplumu, Ad toplumu, yere kazıklar gibi çakılan Ehramların sahibi Fira'avn, Semud toplumu, Lut'un toplumu, sık orman içinde yaşayan ve Eykeliler diye bilinen Hz. Şuayb'ın toplumu. "İşte bunlar da peygamberlerine karşı birleşen kabilelerdir." Bunların hepsi peygamberlerin mesajlarını yalan saymışlardı. Azgın, taşkın ve zalim olan bu toplulukların halı nice oldu? "Yalanladılar da azabımı hak ettiler."

Hakkettikleri cezaya çarptırıldılar. Yok olup gittiler. Geride yenilgilerini ve yıkılışlarını simgeleyen kalıntılar dışında hiçbir şey bırakmadılar!

İşte tarihte gelip geçmiş olan birleşmiş orduların sonu buydu. Şimdikilere gelince, bunlar genel olarak kıyamet gününün arifesinde yeryüzünde hayatı sona erdirecek olan "çiğliğa" havale edilmiştir.

Bunlar da ancak, bir an gecikmesi olmayan tek bir çığlık beklemektedirler.

Onun geri dönmesi yok. Bu çığlık gelince ansızın gelir. Onlara sağılan devenin memesinden akan sütün iki damlası arasındaki zaman aralığı kadar bile bir süre tanımaz. Zira bu çığlık kendisi için belirlenen ve ne ileri ne geri alınamayan zamanda gelir. Nitekim yüce Allah İslam ümmeti için de bunu takdir etmiştir. Onu bekletmiş ve zaman tanımıştır. Daha önceleri, peygamberlerine karşı gelen müşrikleri cezalandırdığı gibi onları yıkıma uğratarak yok etmemiştir.”[17]

"Onlardan önce Nuh kavmi ve onlardan sonra gelen kollar da ya1anladı. Her millet, Peygamberlerini yakalamağa yeltendi; Batılı hakkın yerine koymak için mücadele etmişlerdi. Bu yüzden onları yakaladım. (Bak işte) azabım nasıl oldu?!"[18]

"Onlar, yeryüzünde gezip dolaşmadılar mı ki, kendilerinden önce gelenlerin sonunun nasıl olduğunu görsünler. Onlar kuvvet ve yeryüzündeki eserleri bakımından kendilerinden daha üstün idiler. Fakat Allah, onları günahları yüzünden yakaladı. Onları Allah'ın azabından koruyan da olmadı.”[19]

"Biz sizin gibi sapıkları daha önce yok ettik. Öğüt alan yok mu?"[20]

"Ey insanlar ve cinler, yakında sizinle hesaplaşmak için özel vakit ayıracağız.”[21]

"Nice şehirler var ki Rabbinin ve elçilerinin emirlerine baş kaldırdı, biz de onu çetin bir hesaba çektik ve ona görülmemiş şekilde azab ettik.

Onlar yaptıklarının karşılığını tatmışlardır. işlerinin sonu tam bir hüsrana olmuştur.

Allah onlara şiddetli bir azab hazırlamıştır. Ey inanan akıl sahipleri. Allah'tan korkun. Allah size gerçekten bir uyarıcı kitab indirmiştir.”[22]

"Önceki inkarcı toplumları yok etmedik mi?

Sonraki inkarcıları da katarız onlara.

İşte biz günahkârlara böyle yaparız.”[23]

"Eğer Rabb'inin daha önce verilmiş bir hükmü ve belirlenmiş bir vadesi olmasaydı yok edilmeleri kaçınılmaz olurdu.”[24]

"Halkları zalim olan nice şehri kırıp geçirdik de arkasından başka halklar ortaya çıkardık.

Bu zalimler azabımızın gelip çattığını fark ettiklerinde derhal şehirlerinden kaçmaya koyuluyorlardı.

"Kaçmayınız, sizi baştan çıkararak nimetlere ve evlerinize dönünüz ki, sorguya çekileceksiniz! "

"Eyvahlar olsun! Biz gerçekten kendimize zulmetmişiz " dediler.

Onlar böyle vahlanıp dururken biz kendilerini biçilmiş ekinler gibi cansız yere seriverdik."[25]

"Yok ettiğimiz kentlerin halklarının hesap vermek üzere bize dönmeleri imkânsızdır."[26]

"Halkı zalim olan nice kenti yok ettik. Yapılarının duvarları, yere inen tavan yıkıntılarının üzerine çökmüştür. Nice su kuyularını kullanan kalmamış, nice korunaklı köşkleri ıssız kalmıştır."

Müşrikler yeryüzünü gezmiyorlar mı ki, bu sayede kalpleri gördüklerinden-ibret alabilsin ve kulakları söylenenleri işitebilecek bir duyarlık kazansın. Çünkü kör olan onların gözleri değildir, fakat göğüs boşluklarındaki kalpleri kördür, duyarsızdır."

Onlar senden azabımın bir an önce gerçekleşmesini istiyorlar. Oysa Allah sözünden caymaz ve Rabb'inin katındaki bir gün, sizin saydıklarınızdan bin yıl gibidir.

Halkı zalim olan nice kente önce mühlet tanıdım, sonra yakasına yapıştım. Sonunda bana dönülecektir."[27]

"Hiç bir ümmet, ecelini ne öne alabilir ve ne de erteleyebilir."[28]

"Eğer biz onlara acısak da başlarındaki sıkıntıyı gidersek yine azgınlıkları içinde debelenmeye ısrar ederler.

Biz onların yakalarına azapla yapıştık. Fakat ne Rabb'lerine boyun eğdiler ve ne de O'na yalvardılar.

Ama ağır bir azabın kapısını yüzlerine açtığımızda kurtuluş ümitlerini yitirerek ne yapacaklarını şaşırırlar."[29]

"Biz size gerçekten ayrıntılı açıklamalar içeren ayetler, sizden önce yaşamı, milletlerin hayatlarından alınmış örnekler ve kötülükten uzak durmak isteyenler için öğütler indirdik."[30]

"Böylece peygamberlerini yalanladılar. Biz de onları yok ettik. Kuşku yok ki, bu olaydan alınacak dersler vardır. Onların çoğu inanmamış kimselerdir."[31]

"Onlara de ki; "Yeryüzünü geziniz de ağır suçluların sonunun nice olduğunu görünüz."[32]

"Yeryüzünde dolaşın, kendilerinden daha çok, daha kuvvetli, yeryüzünde bıraktıkları eserler, daha sağlam olan, öncekilerin sonlarının nasıl olduğunu görmezler mi? Kazandıkları, onlara bir fayda vermemiştir.

Peygamberleri, onlara belgelerle gelince, kendilerinden olan bilgiden gururlandılar da, alaya aldıkları şey kendilerini salıverdi.

Ne zaman ki, şiddetli azabımızı gördüler: "Tek Allah'a inandık ve O'na ortak koştığımız şeyleri inkar ettik "dediler.

Fakat şiddetli azabımızı gördükleri zaman inanmaları, kendilerine bir fayda sağlamadı. Allah'ın kulları hakkında eskiden beri yürürlükte olan yarası budur. İşte o zaman kafirler ziyana uğramışlardır.”[33]

“Bizde bunlardan daha güçlü oları o kavimleri helak ettik. Öncekilere dair nice misaller geçmiştir.”[34]

“Biz de onlardan intikam aldık. Bak, yalanlayanların sonu nasıl oldu?”[35]

“Ey Muhammed! Sen mi sağırlara işittireceksin, yahut kör ve apaçık sapıklıkta olanı doğru yola ileteceksin?

Eğer biz seni alıp götürürsek (vefat ettirirsek) onlardan intikam alacağız.

Yahut onları tehdit ettiğimiz şeyi sana gösteririz. Bizim onlara gücümüz yeter.”[36]

“Bizi öfkelenendirince onlardan intikam aldık, böyle hepsini suda boğduk.

Böylece onları, sonrakiler için hem bir örnek, hem de bir ibret yaptık.”[37]

“Biz sizden azabı birazcık kaldıracacağız, fakat siz yine inkara döneceksiniz.

O gün büyük bir şiddetle çarparız; zira Biz öç alıcıyız!”[38]

“İşte onlar da kendilerine azab sözü gerekli olmuş kimselerdir. Kendilerinden önce geçen cin ve insan toplulukları arasında azab içinde bulunacaklardır. Gerçekten onlar ziyana uğrayanlardır.”[39]

“De ki: "Azabın ne zaman geleceğine dair bilgi, ancak Allah katındadır. Ben görevlendirildiğim şeyi size duyuruyorum; fakat sizi cahillik eden bir kavim görüyorum."

Nihayet azabın ufukta geniş bir bulut halinde vadilerine doğru geldiğini görünce "Bu, bize yağmur yağdıracak bir buluttur"dediler. Hayır, o sizin acele gelmesini istediğiniz şey, içinde acı azab bulunan bir rüzgardır.

Rabb'inin emriyle her şeyi yıkar, mahveder. Derken onlar o hale geldiler ki evlerinden başka bir şey görünmez oldu. İşte biz suç işleyen toplumu böyle cezalandırınız.”[40]

"Üzerinden geçtiği hiçbir şeyi bırakmıyor, onu çürütüp kül gibi ediyor.”[41]

“Andolsun, Biz çevrenizdeki kentleri de yok ettik ve belki küfredenlerden dönerler diye ayetleri tekrar tekrar açıkladık.

O zamanlar, Allah'ı bırakıp da O'na yakınlık sağlamak için edindikleri tanrılar kendilerine yardım etmeli değil miydi? Hayır, tanrılar onlardan uzaklaştılar. Bu, onların yalanı ve uydurdukları şeydir.”[42]

“Yeryüzünde dolaşıp kendilerinden öncekilerin sonlarının nasıl olduğuna bakmazlar mı? Allah onları yere geçirmiştir; inkarcılara da onların başına gelenin benzerleri vardır.

Biz, halkı seni yurdundan çıkararak şehirlerden daha kuvvetli nice şehirleri yok ettik, fakat onlara bir yardım eden çıkmadı.”[43]

El cezâ-u min cinsil amel yani ceza yapılan işe göredir. Toplumların başlarına gelen belalar, yaptıkları işlerle orantılıdır. Kibirlenenleri yerin dibine geçirmekle zelil kılarken, mallarıyla gururlananların mallarını yakıp yok ederek gururlandıkları sebepleri ortadan kaldırmaktadır. Tıpkı zamanımızdaki fuhşun, aids belasıyla cezalandırılması gibi...

“Biz bir beldeyi yok etmek istediğimizde oranın şımarık ele başlarına emrederiz de kötülüğe dalarlar. Böylece o belde hakkında hükmümüz haklılık kazanır. Bunun üzerine orayı alt-üst ederiz.”[44]

“Biz refah içinde şımarmış nice şehirleri helak ettik. İşte yerleri! Kendilerinden sonra pek az kimse oturabilmiştir. Onlara hep biz varis olmuşuzdur.

Rabb'in memleketlerin ana merkezlerinin halkına ayetlerimizi okuyacak bir elçi göndermedikçe ülkeleri helâk edici değildir. Zaten biz halkı zalim olan memleketleri helak etmişizdir.”[45]

“Rasullerin başlarından geçenlerden, sana anlattığımız her şey, senin gönlünü pekiştirmemizi sağlar. Sana bu belgelerle gerçek, inananlara da öğüt ve hatırlatma gelmiştir.”[46]

"Ansızın ve hiç farkına varmadığınız bir sırada size azap gelmeden önce Rabb'inizden size indirilen en güzel söze, Kur'an'a uyun. "[47]

“İstekte bulunan biri, (muhakkak) gerçekleşecek olan bir azabı istedi.

Kafirler için olan, bu (azabı) geri çevirecek kimse yoktur.

(Bu azab) Yüce makamlar sahibi olan Allah'tandır.”[48]

AÇIKLAMA: Bazı müfessirler, bundan soru sormak anlamını alarak ayetin manasını şöyle açıklamışlardır: "Sorucu, senin haber verdiğin azab ne zaman olacak diye sordu." O zaman Allah (c.c) bu kafirlerin üzerine azabın geleceği cevabını vermiştir. Fakat müfessirlerin çoğu bunu soru değil de talep etme, isteme manasında düşünmüşlerdir. Nese-i ve diğer bazı muhaddisler, İbn Abbas'tan Hakim'in de sahih dediği şu rivayeti naklederler: "Ey Allah! Eğer bu senin tarafından tehdit edilen azab doğru ise bize gökten taş yağdır, yada bizi çetin bir azaba uğrat [49] diyen Nadr bin Haris bin Katade'dir. Bunun dışında Kur'an'ın diğer bazı yerlerinde kafirlerin "O bizi korkuttuğunuz azab hadi niye gelmiyor?" şeklinde kafa tutuşlarını aktarmaktadır.”[50]

HZ.MUSA VE FİR'AVUN-KARUN :

"Sonunda biz onu da sarayını da yerin dibine geçirdik. Allah'a karşı ona yardım edecek bir topluluğu olmadı. Kendi kendini kurtarabilecek kimselerden de değildi." [51]

"Sizden kesin bir söz almış ve Tur dağına üstünüze yükseltmiştik (ve demiştik ki:) "Size verdiğimiz sınımsız yapışın ve onda olanı (hükümleri sürekli) hatırlayın: umulur ki sakınırsınız." [52]

"Bu olay Kur'an'ın muhtelif yerlerinde, çeşitli şekillerde beyan edilmiştir. Bu olayın İsrailoğulları tarihinde meşhur bir vakıa olduğuna şüphe yoktur. Fakat günümüzde bu olayın ayrıntılarına vakıf olmak şansına sahip değiliz. Ancak genel anlamıyla bu olayın şu şekilde cereyan ettiği anlaşılmaktadır: Allah Tealâ ile İsrailoğulları dağın eteğinde ahid yaparlarken, korkunç bir manzara meydana gelmiş ve dağ adeta İsrailoğulları'nın tepesine çökecek gibi görünmüştür. [53] Bu olay Talmud'da şöyle anlatılır: "O Kutsal Varlık, Sina Dağı'nı büyük bir tekne gibi onların üstüne kaldırdı ve: "Tevrat'ı kabul ederseniz iyi olur, yoksa burası mezarınız olur" dedi. [54]

Aynı olay Kitab-ı Mukaddes'te daha farklı ele alınmış olmasına rağmen, yine de o manzara canlandırılmıştır: "Ve Sina Dağı bir duman haline geldi. Çünkü Rab, O'na ateş içinde indi ve oradan ocaktan çıkan duman gibi bir duman yükseldi ve bütün dağ sarsıldı" [55]

"Ve bütün kavim gök gürültüleri, şimşekleri, boru sesini ve dağdaki dumanı gördüler. İnsanlar bunu görünce geri çekilip uzaklaştılar. Ve Musa'ya dediler ki: "Bizimle konuş seni dinleriz; fakat Tanrı bizimle konuşmasın, yoksa ölürüz." [56]

"Andolsun, sizden Cumartesi (günü) haddi aşanları elbette biliyorsunuz.82 İşte biz, onlara: "Aşağılık maymunlar olunuz" dedik." [57]

"İsrailoğulları'ndan sürekli bir ahid ve "Benimle sizin aranızda nesiller boyu sürecek bir işaret" olmak üzere Sebt'e (Cumartesi) uymaları istenmişti. "Altı gün iş yapılabilir; fakat yedinci gün Rabb'a mahsustur ve Sebt günüdür. Kim Sebt günü iş yaparsa, mutlaka öldürülecektir." [58] Fakat İsrailoğulları dinî ve ahlâkî yönden bozulunca bu yasağı açıkça işlemeye ve Cumartesi günü iş yapmaya başladılar." [59]

"Andolsun, biz Musa'ya apaçık dokuz ayet (mucize) vermiştik; işte İsrailoğullarına sor; onlara geldiği zaman Firavun ona: "Gerçekten ben seni büyülenmiş sanıyorum" demişti." [60]

"Burada anılan dokuz mucizeye A'raf Suresi 133. ayette de değinilmektedir. Bu mucizeler şunlardı:

(1) Büyük bir yılan dönüşen asa

(2) Musa'nın güneş gibi parlayan ve beyaz olan sağ eli

Sebe- Arim

Mehmet ÖZÇELİK tarafından yazıldı.

Pazar, 26 Eylül 2010 06:51 -

(3) Sihirbazların tümünün sihirlerinin bozulması

(4) Kıtılık

(5) Tufan

(6) Çekirge

(7) Buğday güvesi

(8) Kurbağa

(9) Kan afeti"[61]

Firavn için "Zü'l evlad" (kazıklar sahibi) denmiştir. Sâd suresi 12. ayette de bu kelime kullanılmıştır. Bu tabirin birkaç anlamı olabilir. Fir'avn'ın askerleri kazıklara benzetilmiş ve dolayısıyla asker sahibi anlamına, kazıklar sahibi denmiş olabilir. Çünkü Fir'avn'ın saltanatı askerlerine dayanmaktaydı. Bir de, Fir'avn'ın askerleri nerede kamp kursa orada her taraf kazıklarla dolu gözükmekteydi. Çünkü kurdukları çadırlar kazıklara dayanıyordu. "Kazıklar Sahibi" tabirinden murad, Fir'avn'ın, kazıklar dikerek insanlara azab etmesi de olabilir. Ayrıca Mısır ehramlarına kazık denmiş olması da mümkündür. Çünkü ehramlar Firavunlar'ın azametinin alameti idi. Nitekim onlar asırlardır yeryüzünde kazık gibi durmaktadırlar."[62]

SEBE :

”(Sebâ) Hazret-i Süleyman Aleyhisselâm'ın mucizesi sonunda imana gelen ve onunla evlenen Belkıs'ın Yemen'de hükmü altında bulundurduğu mâmur şehrinin ismi. * Bir Arab kavminin adı. * Bir devlet ismi. * Bir şahıs adı.”[63]

Kur'an-ı Kerim'in 34. Suresinde Sebe ve Kavmi anlatılmaktadır.

“Celâlim hakkı için Sebe' -kavmi- için ikametgâhlarında bir alâmet var idi. Sağdan ve soldan iki cennet ile çevrilmişti. -kendilerine denilmiştir ki:- Rab'binizin rızkından yeyin ve ona şükredin. Tertemiz bir belde ve yarlıgayan bir Rab.”[64]

Hz.Süleyman ve Davud'un farklılıkları [65]Ve -Sebe' kavminin helak olması anlatılır.[66]

Hz.Süleyman:"O da demişti ki:"Gerçekten ben,mal sevgisini Rabbimi zikretmekten dolayı tercih ettim.”[67]

Sebe- Arim

Mehmet ÖZÇELİK tarafından yazıldı.
Pazar, 26 Eylül 2010 06:51 -

Sebe' Arabdan bir erkek olup,On evlâdı olmuştur.

Sebe Mülkü, ya'ni kurmuş olduğu Devlet, dört yüz seksen dört sene sürdü.

“Gökten ve Yerden önlerindeki ve arkalarındaki bir bakmazlar mı? Dilersek kendilerini Yere geçiriveririz, yâhud Gökten üzerlerine parçalar düşürürüz hakikaten onda inâbe edecek (hakka gönül verecek) bir kul için şübhesiz bir âyet vardır “[68]

“Sebe" vaktiyle Güney Yemende yaşamış bir toplumun adıdır. Bunların yurtları son derece verimli topraklardan oluşmuştu. Bu topraklar üzerinde kurulan uygarlığın bazı izleri günümüze kadar ayakta kalabilmiştir. Sebeliler uygarlıkta ileri bir düzeye ulaşmışlardı. Öyle ki, güney ve doğu taraflarını saran denizden gelen bol yağmur sularını denetim altına almayı başarmışlar, bu amaçla doğal bir baraj yapmışlardı. Bu barajın iki yanında iki dağ yükseliyordu. Barajın önüne ördükleri surlarda açılıp kapanabilen kapaklar yapmışlardı. Baraj duvarının ardında büyük miktarda su biriktirmişlerdi ve bu suyu gerektiği şekilde kullanıyorlardı. Başka bir deyimle son derece büyük bir su kaynağına sahiptiler. Bu baraj "Merib barajı" adı ile anılıyordu.

Ayette geçen "vadinin sağında ve solunda uzayan iki ova" toprak verimliliğinin, bolluğun, refahın ve göz alıcı hayat standardının simgesidir. Bu yüzden bu bol nimetleri bağışlayan yüce Allah'ı hatırlatan bir kanıt olarak algılanması istenmiştir. Nitekim Sebe'lilere yüce Allah'ın verdiği rızıklardan yararlanırken O'na şükretmeleri emredilmiştir.

"Rabb'inizin verdiği rızıkları yiyiniz ve O'na şükrediniz."

Fakat onlar ne Allah a şükrediyorlar, ne da verdiği nimetleri hatırlıyorlar.

“Fakat onlar bu buyruğa sırt çevirdiler. Bu yüzden üzerlerine Arim selini göndererek o verimli ovalarını dikenli, kuru çalılıklı ve az sayıda sedir ağaçlı iki çorak ovaya dönüştürdük.”[69]

Kayaları önünde sürükleyen bu korkunç sel kurdukları barajı yıktı. Bunun üzerine büyük bir taşkın meydana geldi, seller her yanı silip süpürdü. Artık adamların elinde suları biriktirme imkânı kalmamıştı. Bu yüzden ortalık susuzluktan kurudu, kavruk yangın yerine benzedi. O güzelim bahçeler, üzerinde tek tük bir kaç ağaçtan, bir kaç kuru çalıdan başka bir yeşillik bulunmayan bir çöle dönüştü. Okuyalım:

"O verimli ovalarını dikenli, kuru çalılıklı ve az sayıda sedir ağaçla iki çorak ovaya dönüştürdük."

“Yaptıkları nankörlükten ötürü onları işte böyle cezalandırdık. Biz nankörden başkasını hiç cezalandırır mıyız ki?”[70]

Ayrıca yurtlarını kuzeylerindeki kutsal kentlere, yani Arap yarımadasındaki Mekke ile Şam yöresindeki Kudüs'e bağlayan uygarlık düzeyleri halâ ayakta idi. Kuzeylerinde yer alan Yemen kenti, sözünü ettiğimiz kutsal kentlerle bağlantılı, bayındır bir kent olduğu gibi bu uygarlık merkezleri arasında gidişi-gelişi sağlayan yol bakımlı, işlek ve güvenli idi. Ayeti okuyalım:

“Onların yurtları ile kutsal kentler arasına, birinden bakınca öbürü görünebilen kısa aralıklı

Sebe- Arim

Mehmet ÖZÇELİK tarafından yazıldı.

Pazar, 26 Eylül 2010 06:51 -

kentler serpiştirerek konaktan konağa mesafeleri ölçülebilir bir yolculuk yapmalarını sağladı. Onlara "Bu yol boyunca hem geceleyin hem de gündüzün güven içinde yolculuk yapın" dedik.

Fakat onlar "Ey Rabb'imiz, seferlerimizi uzun aralıklı yap" diyerek kendilerine yazık ettiler. Bunun üzerine onları dillere düşürdük, toplumlarını parçalayarak öteye-beriye dağıttık. Hiç kuşkusuz sabırlıların ve şükredenlerin bu olaylardan çıkaracakları bir çok dersler vardır." [71]

İnsanlar kaderin verdiği cezayı kabullenmemektedirler, red ve inkâra gitmektedirler. Ancak ödüllendirildiklerinde kabullenip, inkâr etmemektedirler.

Tarihte "Sebe", büyük kabileleri de içine alan büyük bir Güney Arabistan kavmiydi. İmam Ahmet, İbn Ebi Hatim, İbn Abd'ül-Berr ve Tirmizi, Hz. Peygamber'den (s.a) Sebe'nin soyundan aşağıdaki kabileler türeyen bir Arap olduğunu rivayet etmişlerdir: Kinde, Himyer, Ezr, Eş'ariyin, Mezhic, Enmar (iki kolu ile birlikte: Kes'am ve Becile) Amile, Cüzam, Lahm ve Gassan.

Eski çağlardan beri bu Arap kavmi bütün dünyaca bilinirdi. M.Ö. 2500 tarihli Ur kitabelerinde bu kavimden Sebum diye bahsedilmektedir. Bundan başka Babil ve Asur yazıtlarında ve Kitab-ı Mukaddes'te de Sebelilerin birçok kez adı geçmektedir. [72] Yunan ve Roma tarihçileri ve coğrafya bilgini Theo-phrastus (M.Ö. 288) de, İsa'dan öncesinden itibaren, çağlar boyunca Hristiyan tarihinin yanısıra bu kavimden de bahsetmektedirler.

Bu kavmin yurdu bugün Yemen denilen Arabistan yarımadasının güneybatı köşesiydi. Yükselişi M.Ö. 1100 yıllarında başlamıştır. Davud ve Süleyman Peygamberler zamanında Sebeliler, zenginlikleriyle dünyaca meşhur bir kavimdi. Başlangıçta güneşe tapıyorlardı. Daha sonra, kraliçelerinin Hz. Süleyman zamanında imana gelmesinden (M.Ö. 965-926) sonra muhtemelen çoğu Müslüman oldu. Fakat zamanı tam tesbit edilemeyen daha sonraki bir dönemde tekrar Elmaka (ay tanrısı), Ester (Venüs), Zat Hamim, Zat Bed'an (güneş tanrısı) Hermeten veya Herimet gibi birçok tanrı ve tanrıçaya tapmaya başladılar. Baş tanrıları Elmeka'ydı. Krallar onun temsilcisi olarak memlekette hüküm sürüyorlardı.

Yemen'de yapılan kazılar sonucu her tarafta bu tanrılar için özellikle de Elmaka için mabedler yapıldığını ve her önemli olayda bu tanrılara kurbanlar sunulduğunu gösteren birçok yazıtlar ortaya çıkarılmıştır.

Çağımızda yapılan arkeolojik kazılar sonucunda, bu kavmin tarihine ışık tutan yaklaşık 3000 kadar kitabe bulunmuştur. Bunların yanı sıra, Arap ravilerinin, Romalı ve Yunan tarihçilerinin verdikleri bilgiler de kullanılırsa, bu kavmin ayrıntılı bir tarihi hazırlanabilir.

Sebe halkı zenginliğini iki şeye borçluymuştu: Tarım ve ticaret. Tarımlarını, daha önceden Babil hariç hiçbir yerde bilinmeyen bir sulama sistemi ile geliştirmişlerdi. Ülkelerinde doğal akarsular yoktu, yağmurlu mevsimlerde tepecikler arasına inşa ettikleri setler sayesinde küçük gölcüklerde su toplanır ve ülkenin her tarafında yapılan bu gölcüklerden tarlalarına su taşımak için kanallar inşa ederlerdi. Bu, Kur'an'da da değinildiği gibi bütün ülkeyi verimli bir bahçe haline getirmişti. En büyük su deposu, Me'arib yakınındaki Cebel Belek'in girişine inşa edilen baraj sayesinde biriken göldü. Fakat Allah nimetlerini onlardan geri alınca, en büyük baraj M.S. beşinci yüzyılın ortalarında yıkıldı ve meydana gelen sel birbiri arkasına ülkedeki bütün barajları

yıktı. Bu da bütün sulama sisteminin bir daha tamir edilemeyecek şekilde bozulmasıyla sonuçlandı.

Allah, Sebelilere ticaretle ilgili olarak da yararlanabilecekleri çok avantajlı bir coğrafi mekan ihsan etmişti. Bin yıldan fazla Doğu ile Batı arasındaki ticaret araçlarını tekellerinde tuttular. Bir taraftan limanlarına Çin'den ipek, Endonezya ve Malabar'dan baharatlar, Hindistan'dan dokuma ve kılıçlar, Güney Afrika'dan zenci köleler, maymunlar, devekuşu tüyleri, fildişi geliyor, diğer taraftan bu malları daha sonra Roma ve Yunanistan'a nakledilmek üzere Mısırlı ve Suriyeli tacirlere satıyorlardı. Bunun yanı sıra Sebeliler, Mısır, Suriye, Roma ve Yunanistan'da büyük revaç bulan buhur, anbar, mür ve daha başka parfümler üretiyorlardı.

Bu uluslararası ticaret için iki önemli yol vardı: Kara yolu ve deniz yolu. Deniz ticareti bin yıldan fazla Sebelilerin kontrolünde kaldı, çünkü Kızıldeniz'in esrarengiz muson rüzgarlarını, dalgalarını, kayalıklarını, emin limanlarını sadece onlar biliyorlardı ve başka hiçbir kavim bu tehlikeli sulara denizcilik yapmayı göze alamıyordu. Bu deniz yolu ile Sebeliler ticaret mallarını Ürdün ve Mısır limanlarına götürüyorlardı. Aden ve Hadramevt'ten gelen kara yolları Me'arib'de birleşiyor, oradan da Mekke, Cidde, Yesrib, El'ula, Tebuk ve Eyle'den Petra'ya giden bir yola uzanıyor, bu yol kuzey ucunda Mısır ve Suriye'ye olmak üzere ikiye ayrılıyordu. Bu kara yolu boyunca Kur'an'da zikredildiği gibi Yemen'den Suriye sınırlarına kadar uzanan ve ticaret kervanlarının gece gündüz uğradığı birçok Sebe kolonisi kurulmuştur. Bu kolonilerin (yerleşim bölgesi) işaretlerine bugün hâlâ Sebe ve Himyeri kitabelerinin bulunduğu bu yol üzerinde rastlanmaktadır.

Strabe şöyle diyor: "Sebeliler altın ve gümüş kaplar kullanıyorlardı, evlerinin tavanları, duvarları ve kapıları bile fildişi, altın, gümüş ve değerli taşlarla süslüydü." Pliny şöyle der: "Roma'nın ve İran'ın bütün zenginlikleri Sebelilerin ellerine akıyor. Onlar bugün dünyanın en zengin halkı ve verimli toprakları, bahçeler, bitkiler ve hayvanlarla dolu." Artemidorus ise şöyle der: "Bu insanlar lüks içinde yüyüyorlar. Yakacak olarak tarçın ağacı, sandal ağacı ve başka güzel kokulu ağaçlar yakıyorlar."[73]

"Bu konuyu anlatmak için tarihten Semud kavmi bir örnek olarak verilmiştir. Çünkü önceki azaba uğrayan kavimlerden yerleşim yeri Mekkelilere en yakın olan kavim bunlardı. Hicaz'ın kuzeyinde onların tarihi kalıntıları mevcuttu. Mekkeliler ticaret için Şam'a gittiklerinde buradan geçerlerdi. Cahiliyet şiirlerinde Semud kavminden çokça bahsedilmesinden anlaşılıyor ki, Araplar bu kavim ve onun akıbeti hakkında çok bilgiye sahiptiler."[74]

LUT KAVMI :

"İbrahim "Ama orada Lût var" deyince, elçiler şöyle dediler: "Biz orada kimlerin olduğunu herkesten iyi biliyoruz. Lût'u ve yakınlarını kurtaracağız. Yalnız eşi orada kalarak azaba

çarpılanlardan olacaktır. "[75]

"Her birini teker teker suçüstü yakaladık. Kimini önünde taşları savuran müthiş bir kasırgaya tuttuk, kimi korkunç bir gök gürültüsüne tutularak cansız yere düştü, kimini yerin dibine geçirdik, kimini de denizde boğduk. Allah'ın onlara zulmetmesi söz konusu değildi, fakat onlar kendilerine zulmettiler." [76]

İbni Abbas der:"Allahın en büyük cünudu rüzgardır.

AD KAVMI :

Hud peygamber Âd (İrem) kavmine gönderilmiştir.Nuh kavminden sonradır.

"Âd kavminin yaşadığı bölgede rüzgârlar, "ahkaf" denen kum tepeleri meydana getiriyordu. İçinde bu kavmin yaşadığı bölge ve kum yığınlarından söz edildiğinden sûre Ahkaf adını almıştır;" [77]

"Ad kavminde de ibretler vardır. Onlara kasıp kavuran rüzgarı göndermiştik.

Üzerinden geçtiği şeyi canlı bırakmıyor, onu kül edip savuruyordu.

Semud kavminin başına gelende de ibretler vardır: Onlara, "Bir süreye kadar zevklenin" denmişti.

Rab'lerinin buyruğuna baş kaldırdılar, bu yüzden bakıp dururlarken onları yıldırım yakaladı.

Ayağa kalkacak güçleri kalmamış, yardım edenleri de olmamıştı.

Daha önce de Nuh kavmini helak etmiştik. Çünkü onlar da yoldan çıkmış bir toplum idiler." [78]

"Eski dönemlerde yaşamış Ad oğullarını yok eden O'dur.

Semud oğullarının da. Kazıdı köklerini.

Daha önce de Nuh'un soydaşlarını yok etmişti. Çünkü onlar son derece zalim ve azgın kimselerdi.

Lût'un soydaşlarının yaşadıkları yöreleri alt-üst eden O'dur.

Buraları yerin dibine O geçirmiştir.

Ey insanoğlu, öyleyse Rabb'inin hangi nimetinden kuşku duyuyorsun?"[79]

"Adoğulları da peygamberlerini yalanladılar. Ama benim azabım ve uyarmam nasılmış?

Baştan başa uğursuz bir günde üzerlerine sert ve dondurucu bir kasırga saldı.

Bu kasırga insanları sökülmüş hurma kütükleri gibi havaya kaldırıp savuruyordu.

Peki benim azabım ve uyarılarım nasılmış?"[80]

"Görmedin mi Rabbin ne yaptı Ad kavmine?

Yüksek sütunlu İrem'e.

Ki ülkeler arasında onun eşi yaratılmamıştı.

Vadide kayaları oyarak evler yapan Semud kavmine?

Ve kazıklar sahibi Firavun'a.

Bunlar ülkelerinde azmışlardı.

Oralarda çok kötülük etmişlerdi.

Bu yüzden Rabbin onların üzerine azab kırbacını çarptı

Çünkü Rabbin her an gözetlemektedir."[81]

Yüce Allah bu kısacık ayetlerde eski tarihin bildiği ve tanıdığı zalim ve böbürlenenenlerin en güçlülerinin akıbetlerini sergilemiş, bir araya getirmiştir. Önce, ilk Ad kavmi olan İrem diyarında yaşayan Ad kavminin akıbeti sunulmaktadır. Söylenildiğine göre, bunlar şehirde veya çölde yaşayan araplardandılar, arap yarımadasının güneyinde Yemen'le Hazramevt arasında Ahkaf'da, yani kum tepeleri bol olan bir yörede oturuyorlardı. Bedevi bir hayat sürüyorlardı. Direkler üstüne kurulmuş çadırları vardı. Kur'an-ı Kerim'de güçlü ve şiddetli olmakla nitelenirler. Çünkü Ad kabilesi kendi zamanında en güçlü ve ileri kabile idi. O zamanlar, Ad kabilesi "Ülkeler arasında eşi yaratılmamış" kabile idi.

"Vadide kayaları oyarak evler yapan Semud" kavmine gelince: Bunlar, arap yarımadasının kuzeyinde Medine ile Şam arasında bulunan Hicr diyarında yaşarlardı. Kayaları kesmişler, taşları yontmuşlar ve köşkler yapmışlardı. Ayrıca dağlarda kayaları yontarak kendilerine sığınaklar ve mağaralar yapmışlardı.

"Kazıklar sahibi Firavun'a." gelince... Ayetteki sözü edilen "kazık" büyük bir ihtimal ile, yeryüzüne çakılmış kazıkları andıran sağlam yapılı piramitlerdir. Burada sözü edilen "Firavun" ise, Hz. Musa zamanında yaşayan azgın ve zalim Firavundur."[82]

"İrem"den murad Ad kavmidir. Kur'ân-ı Kerîm ve Arap tarih kitaplarında "Ad-i Ulâ" şeklinde zikredilmiştir. Necm suresinde de bu şekilde geçmektedir. (Necm 50), Yani, kendilerine Hud Peygamber gönderilen Ad kavmine azab indirilmiştir. Buna karşılık Arap tarihinde bu azaptan kurtulup yaşayanlara "Ad-i Uhra" ismi verilmiştir. Kadim Ad kavmine "İrem" denmesinin nedeni, bunların Sami ırkından Hz. Nuh'un oğlu Sam ve onun da oğlu İrem'den geldiklerinden dolayıdır. Meşhur olan diğer bir kolu da Kur'ân'da Semud olarak zikredilmiştir."[83]

HZ.SALİH VE SEMUD KAVMİ :

"Onlara suyun deve ile aralarında bölüştürüldüğünü bildir. Kimin sırası ise gelir, su içer.

Ama onlar bir arkadaşlarını çağırdılar. O da kılıcını çekerek hayvanı cansız yere serdi.

Peki benim azabım ve uyarılarım nasılmış?

Onların üzerine bir tek çığlık saldı da ağıl bekçisinin biriktirdiği kuru ot yığınlarına dönüştüler.

Lut'un soydaşları da uyarıları yalanlamışlardı.

Biz de üzerlerine taşları savuran bir kasırga gönderdik. Yalnız Lut'un taraftarları hariç. Onları sabahleyin erkenden kurtardık."[84]

"Semûd ve Âd, mutlaka patlak verecek olan kıyameti yalan saydılar.

Böylece Semûd korkunç bir sesle yıkıma uğratıldı.

Âd'a gelince onlar da, uğultu yüklü, azgın bir kasırga ile yıkıma uğratıldı.

Onu, yedi gece ve sekiz gün, aralık vermeksizin onların üzerine musallat etti. Öyle ki, o kavmi, orada içi kof hurma kütükleriymiş gibi onların çarpılıp yere yıkıldığını görürsün.

Şimdi onlardan hiç arta kalan görüyor musun?

Firavun, ondan öncekiler ve yerle bir olan şehirler o hata ile geldiler.

Böylece Rablerinin elçisine isyan ettiler. Bu yüzden onları, şiddeti gittikçe artan bir yakalayışla yakaladı."[85]

"Semud kavmi azgınlığı yüzünden Hakkı yalanladı.

Sebe- Arim

Mehmet ÖZÇELİK tarafından yazıldı.
Pazar, 26 Eylül 2010 06:51 -

İçinden azgını ileri atılınca

Allah'ın elçisi onlara: ' Allah'ın devesine ve onun su içme hakkına dokunmayın" dedi.

Onu yalanladılar, deveyi kestiler. Rabpleri de, günahları yüzünden azabı başlarına geçirdi, orayı dümdüz etti.

Allah bu işin sonundan korkmaz.”[86]

"Vadi-i Kura"dan maksat Semud kavminin dağları yontarak binalar yapmasıdır. Galiba tarihte dağlar içinde bina yapmaya başlayan ilk kavim Semud kavmiydi.[87]

EYKE VE TUBBA HALKI :

Şuayb peygamber de Meyden (Eyke veya Ress) kavmine gönderilmiştir.

“Eyke halkı ve Tubba' kavmi de. Bütün bunların hepsi peygamberleri yalanladılar da üzerlerine tehdidim hak oldu.”[88]

“Biz onlardan önce nice nesilleri helak ettik. Gerçekte onlar bunlardan daha güçlü idiler. Buna rağmen ölümden kurtulmak için memlekette delikler aradılar. Kurtuluş var mı?

Doğrusu bunda, kalbi olana veya şahid olarak kulak veren kimse için bir öğüt vardır.”[89]

HZ. NUH VE NUH TUFANI :

“Milletine can yakıcı bir azab gelmezden önce onları uyar diye Nuh'u milletine peygamber olarak gönderdik.

Onlar, günahları yüzünden suda boğuldular; ateşe sokuldular, kendilerine Allah'tan başka yardımcı bulamadılar.”[90]

11-12-2002

Sebe- Arim

Mehmet ÖZÇELİK tarafından yazıldı.
Pazar, 26 Eylül 2010 06:51 -

Mehmet ÖZÇELİK

[1] Âl-i İmran.137.

[2] A'raf.4-5.

[3] A'raf.34.

[4] A'raf.94-100.

[5] Ra'd.4.

[6] Ra'd.11.

[7] İsrâ.73-77.

[8] Ta-Ha.128.

[9] Rum.9-10.

[10] Rum.47.

[11] Secde.26.

[12] Sebe.34-35.

[13] Sebe.45.

[14] Fatır.44.

[15] Yasin.31,bak.Saffat.174-179,Zümer.25-26.

[16] Sad.3.

[17] Sad.12-15,Fizilal-il Kur'an.Seyyid Kutub.

[18] Mümin.5.

[19] Mümin.21,bak.31.

[20] Kamer.51.

[21] Rahman.31.

Sebe- Arim

Mehmet ÖZÇELİK tarafından yazıldı.
Pazar, 26 Eylül 2010 06:51 -

[22] Talak.8-10.

[23] Mürselat.16-18.

[24] Ta-Ha.129.

[25] Enbiya.11-15.

[26] Enbiya.95.

[27] Hac.45-48.

[28] Mü'minun.43.

[29] Mü'minun.75-77.

[30] Nur.34,

[31] Şuara.139 ve 158,174,190,201-202,208-209.

[32] Naml.69.

[33] Mümin.82-85,Fussilet.13-18.

[34] Zuhruf.8.

[35] Zuhruf.25.

[36] Zuhruf.40-42.

[37] Zuhruf.55-56.

[38] Duhan.15-16.

[39] Ahkaf.18.

[40] Ahkaf.23-25.

[41] Zariyat.42.

[42] Ahkaf.27-28.

[43] Muhammed.10,13.

[44] İsrâ.16.

Sebe- Arim

Mehmet ÖZÇELİK tarafından yazıldı.

Pazar, 26 Eylül 2010 06:51 -

[45] Kasas.58-59.

[46] Hud.120.

[47] Zümer,55,bak.47-48.

[48] Maaric.1-3,Bak.Tefhim-ul Kur'an.Mevdudi.

[49] Enfal.32.

[50] Mesela Yunus: 46-48; Enbiya: 36-41; Neml: 67-72; Sebe: 26-30; Yasin: 45,52; Mülk: 24-27.Tefhim.age.

[51] Kasas.81,76-84, Sebe' ve Arim halkı.Sebe'.15-17,Kasas.58.

[52] Bakara.63.

[53] Bak.A'raf.132,171.

[54] Shab, 88.

[55] Çıkış 19: 18.

[56] Çıkış 20: 18-19.)”tefhim.

[57] Bakara.65.

[58] Çıkış 31: 12-17.

[59] Tefhim-ül Kur'an.aga.

[60] İsra.101.

[61] Tefhim.Ag ayet ve eser. "Hz. Musa (a.s) kıssası ile ilgili ayrıntılar için Bkz. Bakara : 64-76, Nisa : 206, Maide : 42, A'raf : 93-109, Yunus : 72, 94; Hud : 19, 104-111, Yusuf giriş bölümü, İbrahim : 8, 13; İsra : 113-117, Kehf : 57, 59, Meryem : 29-31, Taha : 5-75 ve giriş bölümü, Müminun : 39 ve 42, Şuara : 7, 49, Neml : 8-17, Kasas giriş bölümü, : 1-57, Ahzab: 69, Saffat: 114-122.mümin.23.tefhim.

[62] Fecr.7-14.tefhim,age.

[63] Nur cd.1.0.

[64] Sebe.15.

[65] Neml.15-17.

Sebe- Arim

Mehmet ÖZÇELİK tarafından yazıldı.
Pazar, 26 Eylül 2010 06:51 -

[66] Neml./15-20.

[67] Sad.32.

[68] Sebe.9.

[69] Sebe.16.

[70] Sebe.17.

[71] Sebe.18-19,Fizilal.age.

[72] bkz. Mezmurlar 72-15, Yereya 6:20, Hezekiel 27:22, 38:13, Eyub 6;19.

[73] Sebe.15,Bak.Tefhim.age.

[74] şems.11 ,tefhim,age.

[75] Ankebut.32.

[76] Ankebut.40, Lut kavminin helak edildiği yer için bak.tefhim.zariyat.37.

[77] Ahkaf.tefhim.age

[78] Zariyat.41-46.

[79] Necm.50-55.

[80] Kamer.18-21,16.

[81] Fecr.6-14.

[82] Fecr.Fizilal.age, "Ad kavmi ile ilgili ayrıntılı bilgi için bkz. A'raf : 51-53, Hud : 54-66, Müminun: 34-37, Şuara : 88-94, Ankebut : 65.

"Ad kavminin hikayesinin detayı için bkz. El-Araf : 56, Hud : 54-65, El-Müminun an: 34-37, Eş-Şuara : 88-94, El-Ankebut : 65, Fussilet : 20-21.Tefhim.Ahkaf.25.

[83] Fecr.7,Tefhim.age.

[84] Kamer,28-34,36-39,41-42.

[85] Hakka,4-10,Buruc.20

[86] Şems.11-15, Semud kavmi ile ilgili ayrıntılı bilgi için bkz. A'raf : 57-59, Hud : 69-74, Hicr : 42-46, İsra : 68, Şuara : 95-106, Neml : 58-66.tefhim.fussilet.16.

Sebe- Arim

Mehmet ÖZÇELİK tarafından yazıldı.

Pazar, 26 Eylül 2010 06:51 -

[87] Fecr.7,Tefhim.age. Bkz. A'raf : 37-59, Hicr : 45, Şuara : 95-99.

[88] Kaf.14,Duhan.37.

[89] kaf,36-37,Zariyat.24-37,bak.hicr.78-78,Sad.13.Hicr ise;Salih peygamberin yaşadığı yerin adı olup,burada yaşayan halka semud kavmi denilmektedir.

[90] Nuh.1,25,Kamer.9-14